

Stigmatisaatio - itsestigmatisaatio

Kristian Wahlbeck

mieli

Suomen Mielenterveysseura

3.10.2018

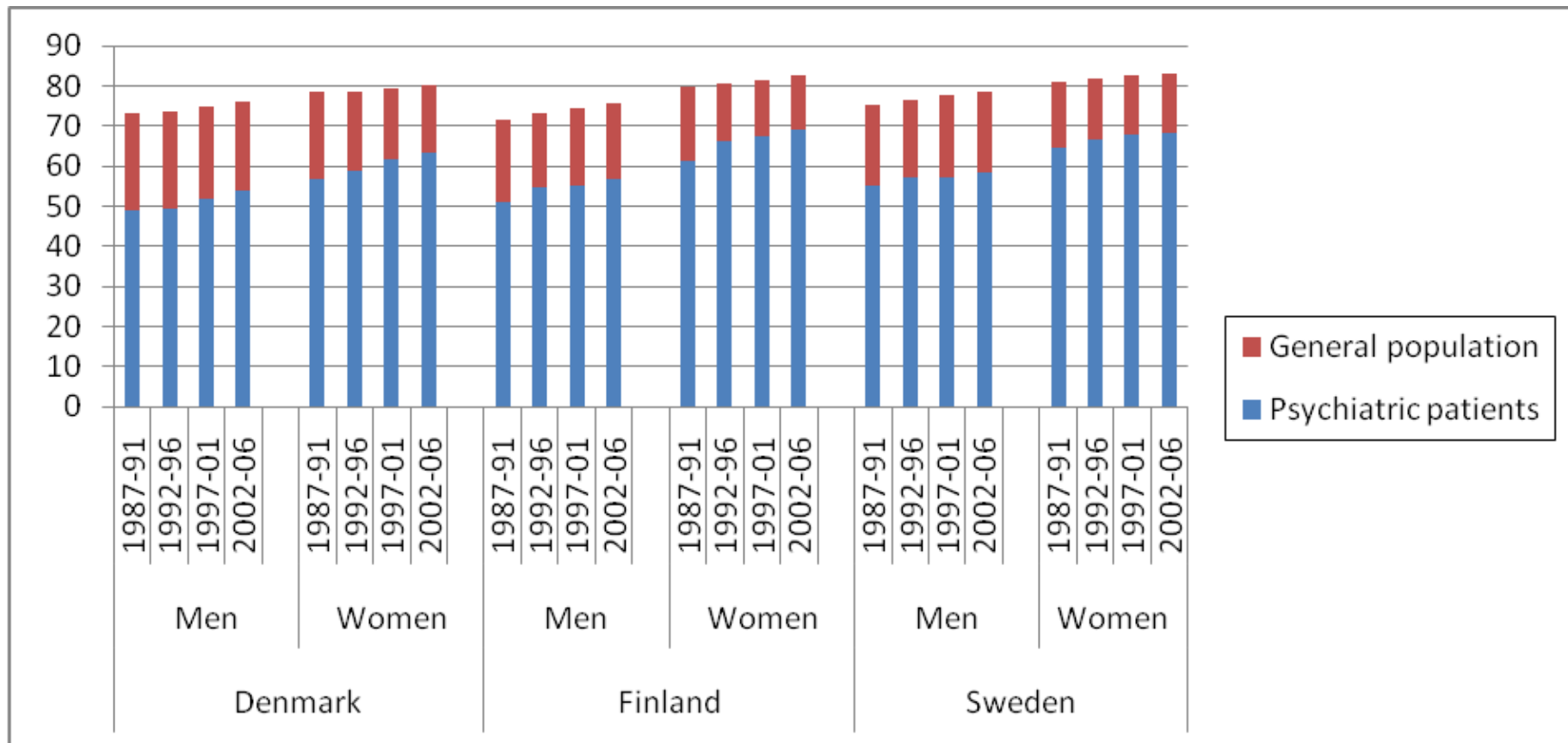
Miksi stigmaa tulee poistaa?

Stigma on suurin este väetön mielenterveyden edistämiselle ja mielenterveyspalvelujen kehittämiselle

Stigma ei pysähdy potilaaseen – se leviää hänen perheeseen ja häntä hoitaviin

Stigma tappaa: elinajan odote psykiatrisen potilailla pohjoismaissa

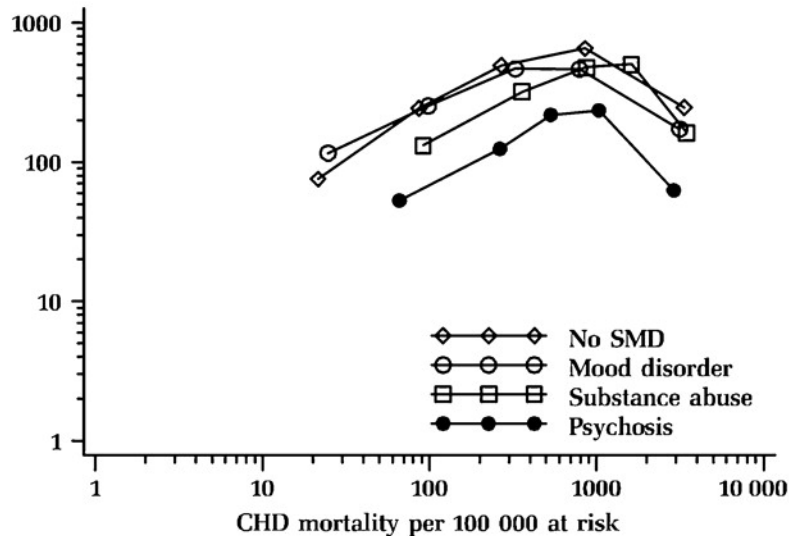

Wahlbeck et al, BJP 2011

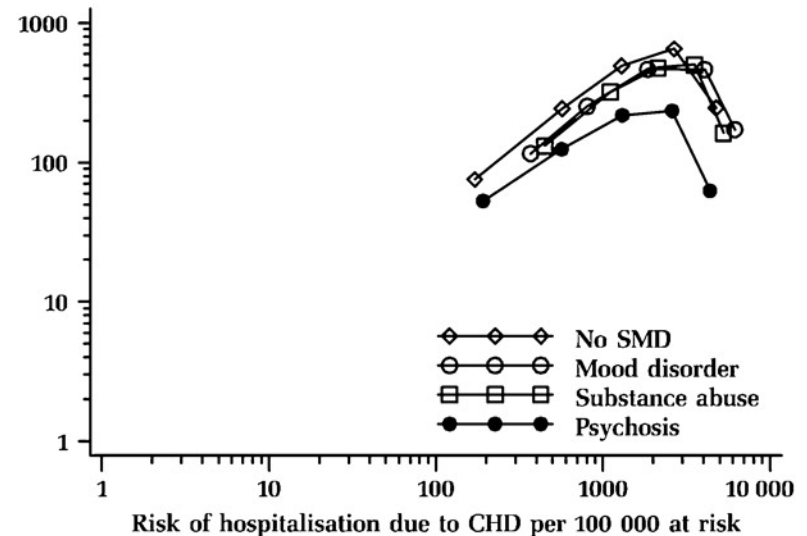
Finland: Stigma links to substandard health care

The effect of severe mental disorders on the rates of coronary revascularisation and coronary heart disease (CHD) mortality (A) and coronary hospitalisation (B) (each point represents 10-year age band across the age groups 40+ years, logarithmic scale).

A Revascularisations per 100 000 at risk

B Revascularisations per 100 000 at risk

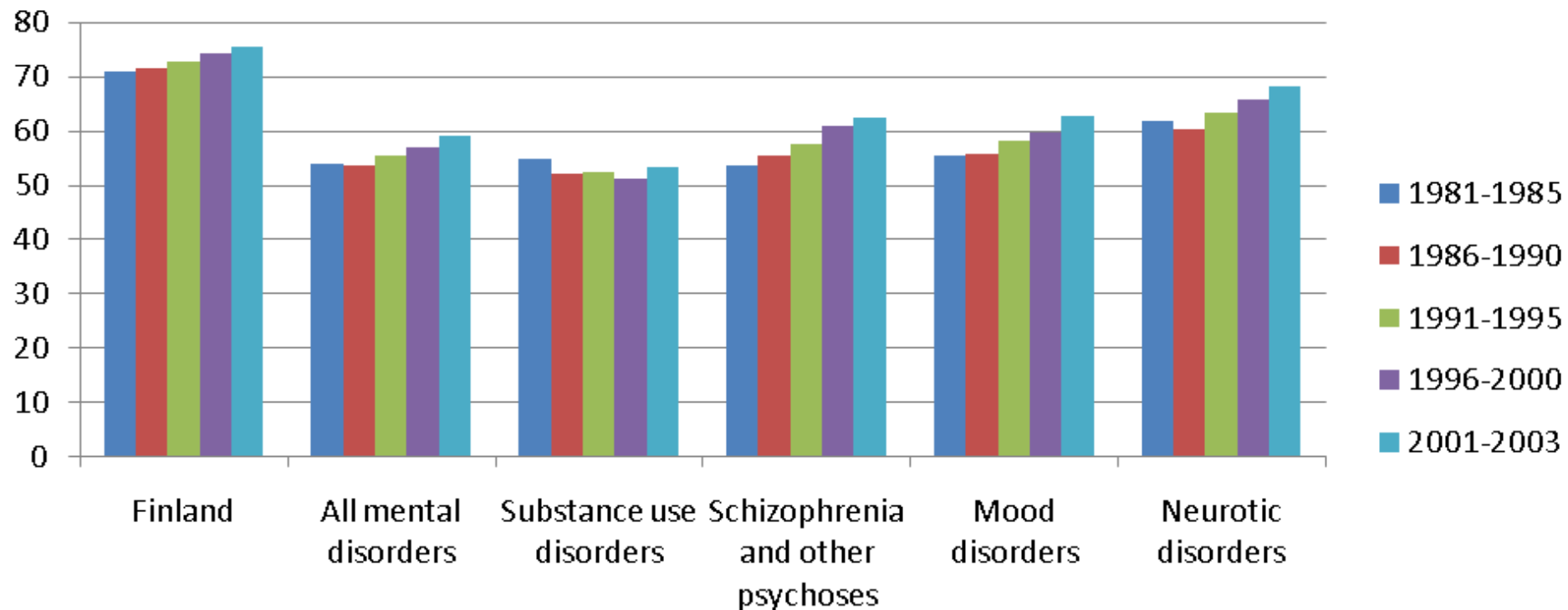

Manderbacka K et al. BMJ Open 2012;2:e000831

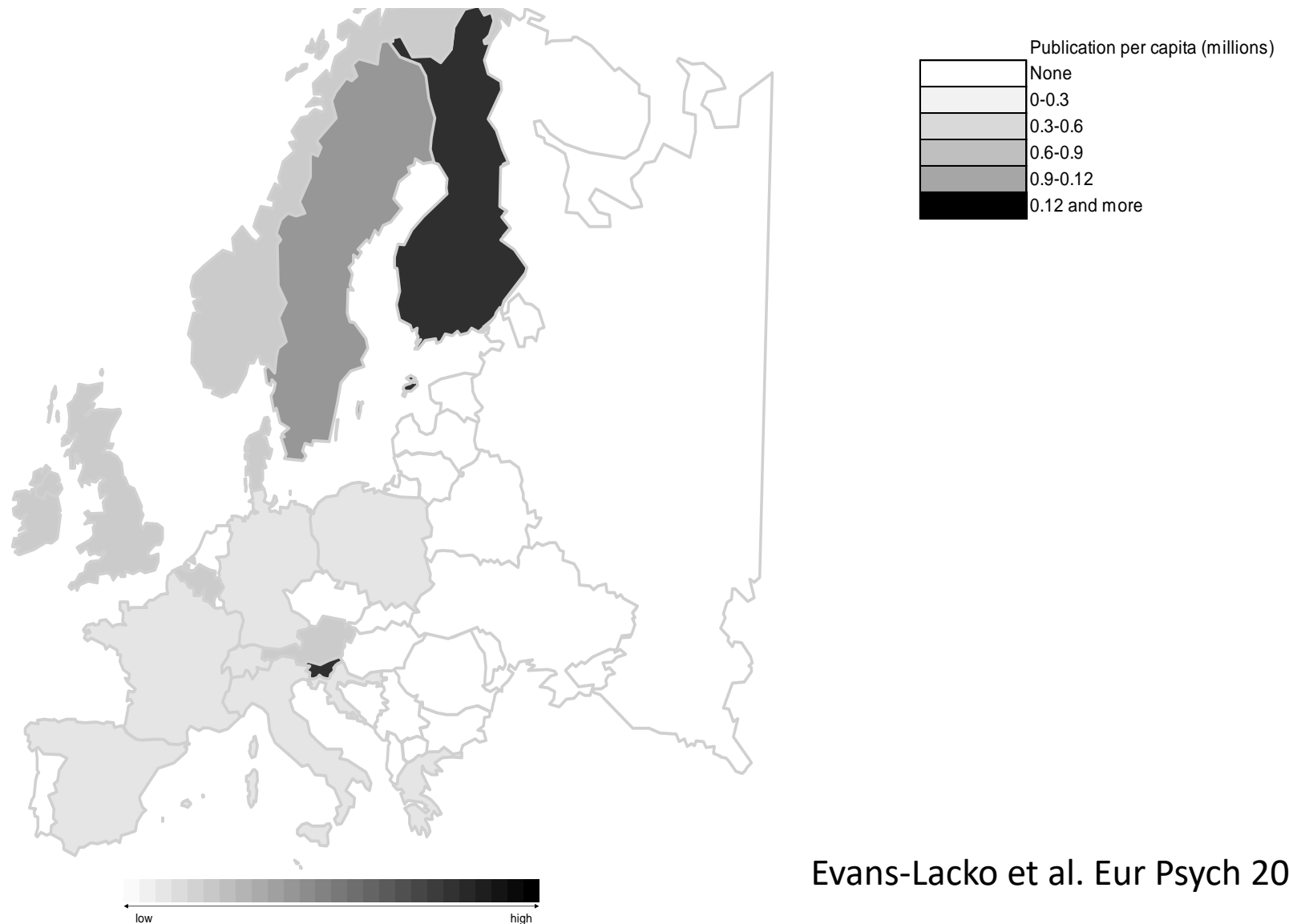
Psykiatrisen potilaan fyysinen terveys on katvealueella

- Somaattiset oireet katsotaan psyykkiseksi – näin tapahtuu sekä somatiikassa että psykiatriassa
- Alihoitoa, jolle ei ole lääketieteellistä perustaa
- Psykiatristen potilaiden sivuuttaminen ehkäisevässä terveydenhuollossa ja terveyden edistämisessä

Elinajan odote 1981-2003 (miehet)

Suomi on stigmatutkimuksen kärkimaita (julkaisuja vuosina 2007-2012)

Evans-Lacko et al. Eur Psych 2014

Mitä suomalainen stigmatutkimus kertoo

- Myönteinen trendi: Stigma vähenee
- Nuoret suhtautuvat myönteisemmin mielenterveyden häiriöihin kuin vanhemmat
- Naiset suhtautuvat myönteisemmin kuin miehet
- Hyvin koulutetut suhtautuvat myönteisemmin kuin vähemmän koulutetut

Stigman kolme osa-aluetta

- Tietämättömyys (väärät uskomukset)
- Kielteiset asenteet (ennakkoluulot)
- Käyttäytyminen (syrjintä)

Itseleimautuminen

Johtaa itsesyrjintään, esimerkiksi

- työnhaussa (skitsofrenia: 64%, depressio: 25 %)
- läheisissä ihmissuhteissa (skitsofrenia: 55 %, depressio: 37 %)
- Haketumisessa koulutukseen (depressio: 20 %)

- Taustalla usein aikaisemmat epäonnistumiset tai epäonnistumisen ennakointi

Thornicroft et al, Lancet 2009
Lasalvia et al, Lancet 2012

Itsestigmatisaatio

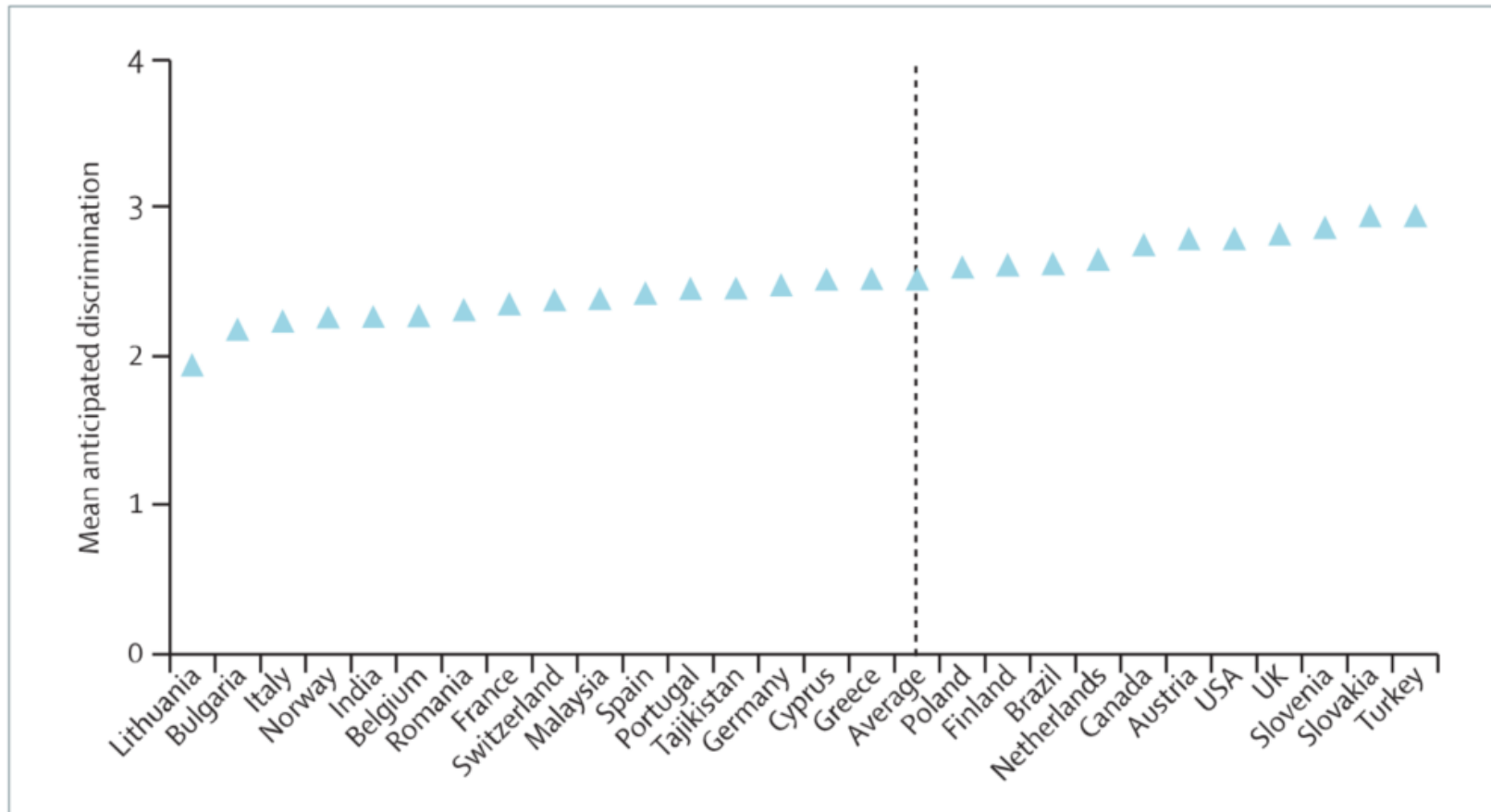

Figure 2: Mean anticipated discrimination subscore by country
Possible range 0–4.

Thornicroft et al, Lancet 2009

Stigmatyön haaste: Miten tehdä heistä meitä?

A child with emotional disorder is

4.8 x

at risk of exclusion

8 x

11-15 yrs

16-18 yrs

Conduct disorder

SCHOOL

The only other

...factor that makes any real difference is having neither parent working - in other words, poverty

Vaikuttavat keinot stigman vähentämiseksi

Sosiaalinen kanssakäynti

Mielenterveysosaamisen kasvattaminen

Vastalauseet

Stereotypia

Asenne

Syrjintä

Stereotypia

Kanssakäynti

Mielenterveysosaaminen

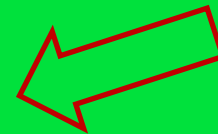
Asenne

Vastalauseet

Syrjintä

Lainsäädäntö ja
politiikkatoimet

**Kanssakäyminen: videot ovat yhtä
tehokkaita kuin tapaamiset
kasvokkain stigman vähentämisessä**

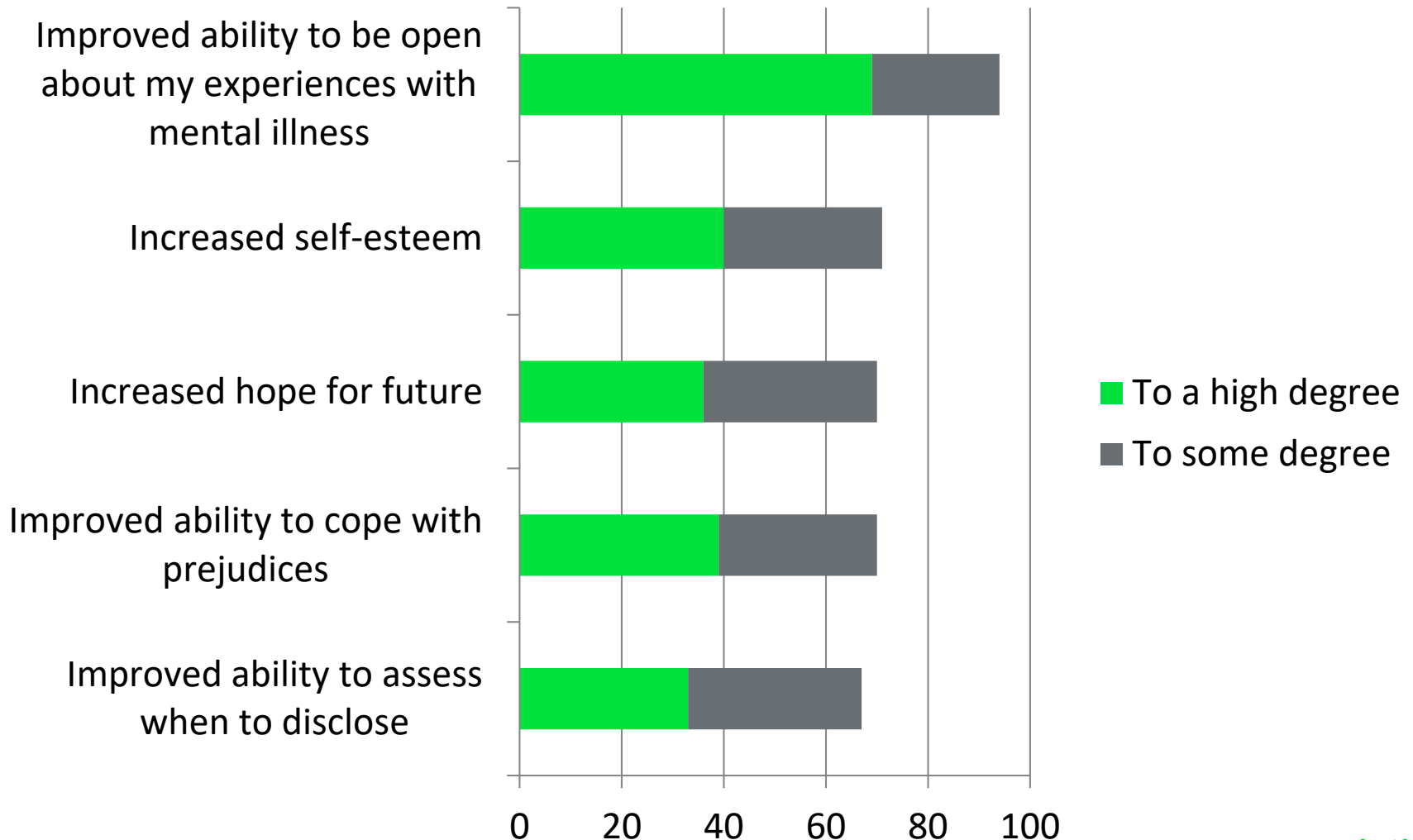

One of Us – Danish national anti-stigma project

- Training of mental health ambassadors
- Presentations for different target groups (50 % general public, 50 % health care staff)
- Festivals
- Workshops and training
- Conferences
- Stand
- Development of materials

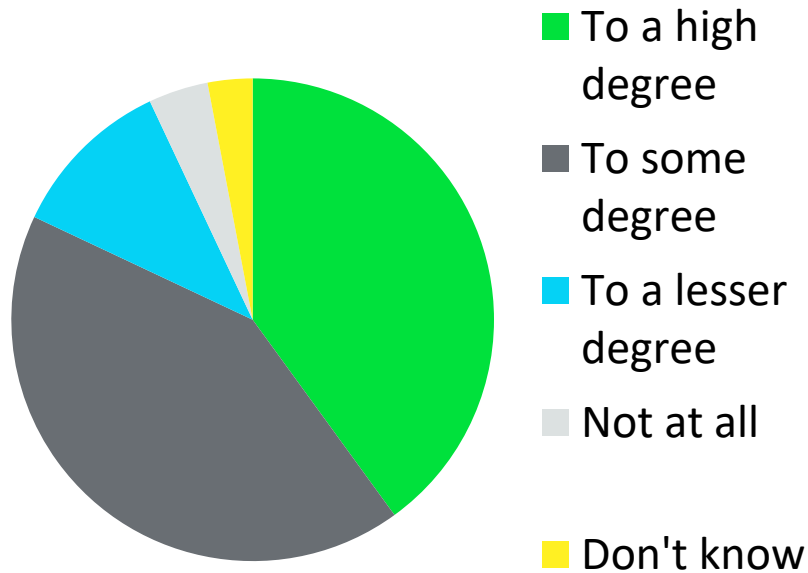

Personal benefit from involvement in campaign top 5 – recovery elements!

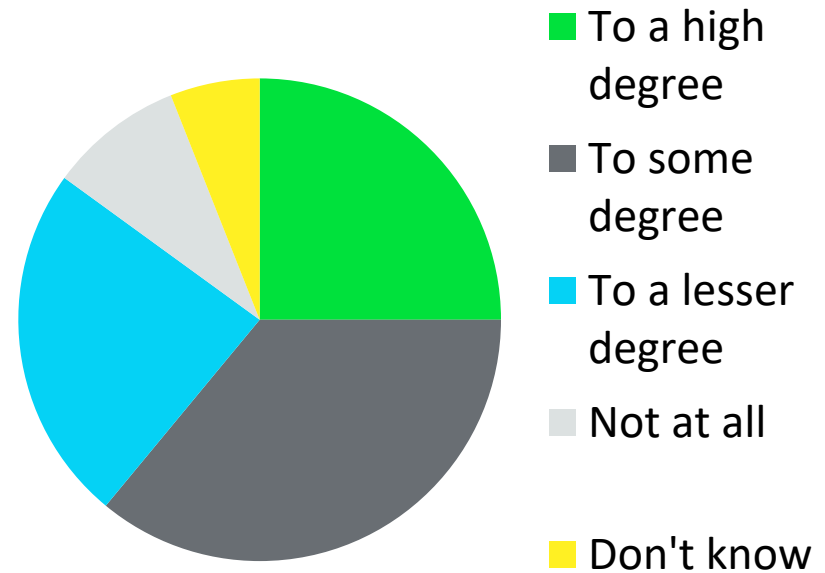

”To which degree did/does having a mental illness dominate your self-perception – before and after becoming an ambassador in ONE OF US?”

Before

After

Mielenterveyden ensiapukoulutukset vähentävät kielteistä suhtautumista

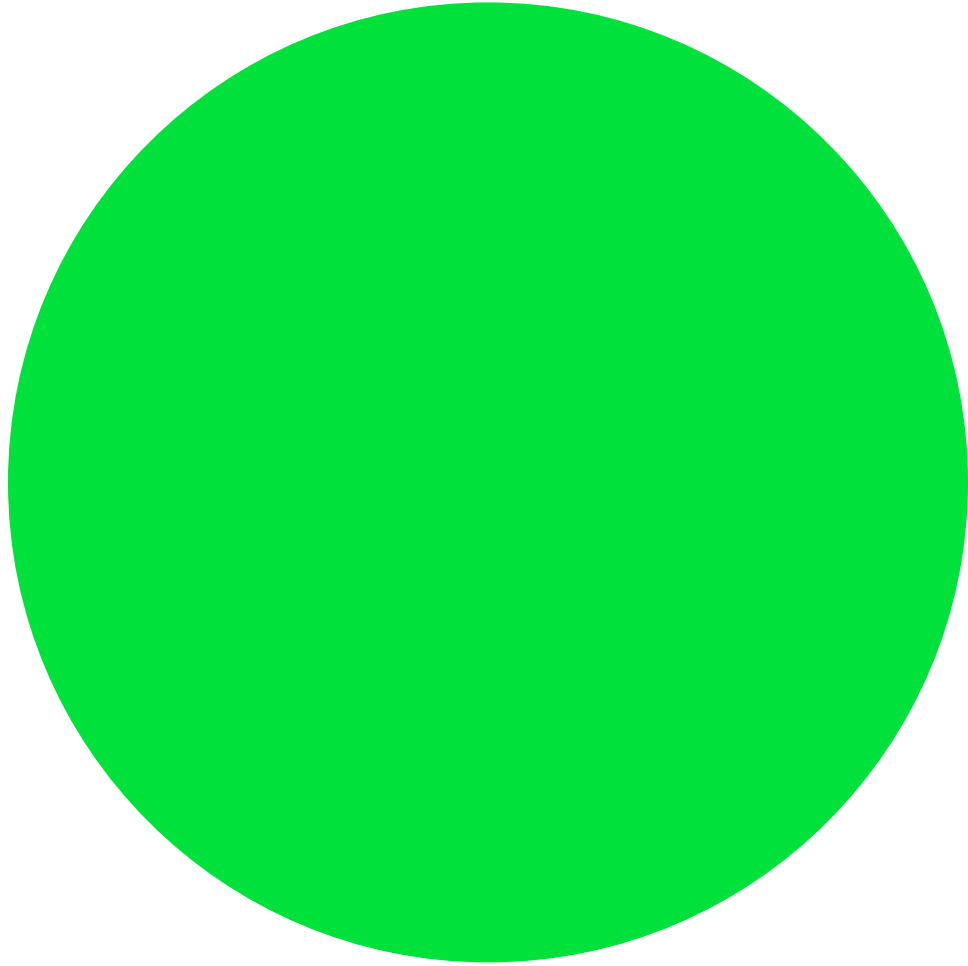

Uusi paradigma stigmatyössä

Yhteiskunnan hyväksynnän ja
erilaisuuden sietämisen sijaan
uudessa ajattelutavassa painotetaan
jokaisen oikeutta osallisuuteen ja
yhteiskunnan velvollisuutta tukea
osallisuutta

Suomalaista anti-stigmatyötä

- Kokemusasiantuntijakoulutus
- Mielenterveysbarometri
- Kampanjat
- YLEn Sekasin

Kiitos!